

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Δ'—ΤΟΜΟΣ Ε'.—ΦΥΛΛΟΝ 14.
20 ΜΑΙΟΥ 1880.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ
ΤΙΜΑΤΑΙ ΛΕΠΤΩΝ 30.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Είδοποιήσις τῆς Διευθύνσεως τοῦ Περιοδικοῦ.
— Ἱστορία τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ Ν. Χαλικιό-
πουλου καθηγητοῦ (συνέχεια). — Ἡ Αἴγυπτος τῶν
1858 ὑπὸ Γ. Κ. Τυπάλδου — Περὶ Σωμασκίας
ὑπὸ Σπ. Μπαλάνου καθηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθν. Πα-
νεπιστημίῳ (συνέχεια). — Περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν
Σινῶν (Κινέζων) ὑπὸ Ἀρ. Κ. Σπαθάκη καθηγη-
τοῦ (συνέχεια). — Μελέτη ἐπὶ τοῦ παντός ἢ τοῦ
ἀνάρχου καὶ ἀτελευτήτου κόσμου ὑπὸ Ἀνδρ.
Οἰκονομοπούλου διδάκτορος τῶν Μαθηματικῶν
'Επιστημῶν (συνέχεια). — Ἐκ τῆς νεανικῆς ἡλι-
κίας τῆς Σάρρας Μαρτίου ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ
Χαρῖσιου Πουλίου καθηγητοῦ. — Ποίημα ὑπὸ Ν.
Διβάρη ἰατροῦ. — Βιβλιογραφικὸν Δελτίον..

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ.

Λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσῃ
τοὺς ἀπανταχοῦ συνδρομητὰς αὐτοῦ τοῦ
τε Ἐσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ ἤδη,
ὄτε πλησιάζει νὰ λήξῃ τὸ Δ'. ἔτος τῆς
ἐκδόσεως αὐτοῦ, νὰ πληρώσωσι τὴν ἐ-
αυτῶν συνδρομὴν πρὸς τοὺς κατὰ τό-
πους ἀνταποκριτὰς τῆς διευθύνσεως ἢ,
ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἀνταποκριταί, νὰ
πέμψωσιν ἀπ' εὐθείας τὴν συνδρομὴν
τῶν πρὸς τὸν ταμίαν τῆς Ἐπιτροπῆς
Κύριον Παναγιῆν Ραζῆν διευθυντὴν Ἐκ-
παιδευτηρίου ἐντὸς ἐπιστολῆς ἐπὶ συ-
στάσει. Δηλοῖ δὲ συγχρόνως ἢ διευ-
θύνσις εἰς τοὺς κυρίους ἐκείνους, οἵ-
τινες κατόπιν ἐορτῆς ἐπέστρεψαν ἢ ἐξακο-
λουθοῦσι νὰ ἐπιστρέψωσι φυλλάδιά τινα ἐπὶ
τῷ σκοπῷ τοῦ ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς ἀποτί-
σεως τῆς συνδρομῆς των, ὅτι τὰ φυλλάδια
ταῦτα εἶναι ἀπαραδέκτα καὶ θεωρεῖ τού-
τους ὑπευθύνους εἰς τὴν πληρωμὴν, διότι
ἠδύναντο κάλλιστα οἱ Κύριοι οὗτοι, ἐὰν
δὲν ἐπεθύμουν νὰ δεχθῶσι τὸ περιοδικόν,
νὰ ἐπιστρέψωσιν ἐξ ἀρχῆς τοῦ Δ'. ἔτους
εἴτε τὸ Α'. εἴτε καὶ τὸ Β' φυλλάδιον καὶ
οὐχὶ ἤδη, ὄτε πλησιάζει νὰ λήξῃ τὸ Δ'. ἔ-
τος. Ἄλλως ἢ διευθύνσις εἶναι ἠναγκα-
σμένη νὰ ζητήσῃ τὰς συνδρομὰς ταύτας
δι' ἄλλης ὁδοῦ, ὅπερ δὲν ἐπιθυμεῖ.

(Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Διευθύνσεως).

ΙΩΣΗΦ ΜΑΤΣΙΝΗΣ

Διάσημος πατριώτης καὶ ἐπικνηστῆς Ἴτα-
λὸς ἐγεννήθη ἐν Γενούῃ τῇ 28 Ἰουνίου 1808
καὶ ἀπέθανεν ἐν Πίσσῃ τῇ 11 Μαρτίου 1872.

Ὁ Ματσίνης κατ' ἀρχὰς ἐνησχολήθη
περὶ τὴν φιλολογίαν καὶ ἀνεδείχθη εἰς τῶν
διαπρεπεστέρων ὑπερασπιστῶν τῆς ῥωμαν-
τικῆς σχολῆς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον παρετή-
ρησε ὅτι τῆς φιλολογίας τὸ στάδιον ἦτο
λίαν στενόχωρον εἰς τὸ ἀδρεπήβολον πνευ-
μά του, βαρεῖαν δὲ φέρων τὴν ἐντύπωσιν
τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεως ἐν ἣ διετέλει
ἡ Ἰταλία, ἀφωσιώθη εἰς τὸ ν' ἀπελευθερώ-
σῃ τὴν πατρίδα του, καὶ τὴν καταστήσῃ
μεγάλην καὶ εὐνομούμενην χορηγῶν εἰς
αὐτὴν ἀνδρικούς καὶ σθεναροὺς νόμους. Ἴδου
ὁ πολικὸς ἀστὴρ πρὸς ὃν ἐστράφη ἅπασα
τοῦ βίου αὐτοῦ ἢ πυρετώδης ἐνέργεια. Κα-
ταδιώξεις, ὑπεροραί, καταδίκαι οὐδ' ἐπ'
ἐλάχιστον ἴσχυσαν νὰ κλονίσωσι τὴν ἀδιά-
σειστον πεποίθησίν του, νὰ σβέσωσι τὸν
φλογερὸν σπινθῆρα, ὃν ἔτρεφεν εἰς τὰ στή-
θη του.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ὑπὸ

ΤΑΦΕΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κάτοικοι τῆς πόλεως

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 13).

Ὅτι διὰ ποικίλων ἀγῶνων ἐτέροντο οἱ κά-
τοικοι τῆς εὐδαιμονεστάτης πόλεως, πολλὰ
τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα μαρτυροῦσι. Ἐκτὸς
τῶν ἀγῶνων τῶν ὑπὸ Βοικηίου (ἐπιγραφή ἀριθμ.
nr 199 1969) μνημονευθέντων φέρονται ἐν τοῖς
νομίσμασι τὰ Καθεῖρια, Ὀλύμπια, Πύθια, Ἀκ-
τια. Ἐπινίκια (Ἐκκελ. μνημ. χωρ. τ. 44
ἐπομ. Mionnet μνημ. χωρ. τ. 1, σ. 494)
σ. 77 οἷς οὐκ ἐνδιατρίψιμι. Τοὺς δ' ἀγῶνας
τοὺς ὁποίους τὰ προμνημονευθέντα νομί-
σματα μαρτυροῦσιν ὅτι συνεστάθησαν εἰς
τιμὴν καὶ μνήμην τῆς ἐν Φιλίπποις μάχης ὑπὸ
τῶν Θεσσαλονικέων τὸ ἐπ' ὑμῖν ἀγνοοῦμεν
τὰ δὲ προμνημονευθέντα νομίσματα μαρ-
τυροῦσι. (σ. 28 καὶ ἐπομ.) Πελερίνου συλ-
λογὴ τ. 3. σελ. 29, Ἐκκελ. Προμν. χωρ.
τ. 4. σελ. 433, ὅστις λόγιος μετ' ἐγενέστερος
ἐν προμνησθέντι χωρίῳ λέγει ὅτι ἀγωνοθεσία
ὑπάρχει καὶ εἰς νομίσματα τῆς Θεσσαλονίκης
καὶ εἰς ἄλλα· θὰ παρεδεχόμεθα ὅτι τὰ Ἀκτια
ἀπέδλεπον εἰς τὴν νίκην τοῦ Αὐγούστου ἐν Ἀκτίῳ
ἐὰν δὲν ἐδδέπομέν τινα ἐναντιούμενα εἰς τοῦτο.
Ὅτι ὅμως μετὰ τούτων τῶν ἀγῶνων καὶ αἱ
ἀρματοδρομίαι ἤκμασαν, δηλοῦται ἐκ τῶν νο-
μισμάτων φερόντων ἵππους μετ' ἀφ' ἀλλομένων
ἀναβάτων. Ἐκκελ. προμν. χωρ. τ. 11, σ. 78
Mionnet, προμ. χωρ. σ. 492. Τούτοις πρόσθετος
καὶ ὅσα ἀνέφερα περὶ κύκλου καὶ ἵπποδρομίου

Ὁ πατήρ του καθηγῆς τῆς ἰατρικῆς ἐν Παδοῦῃ
ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν τὰ μέσχα εἰς λαμπρὰς
σπουδὰς τῆς τε φιλολογίας καὶ τοῦ δικαίου.
Ἐκτοτε χάρις εἰς τὸν ὑπερήφανον ἀλλὰ δημο-
κρατικὸν χαρακτήρα του ἐγένετο εἰς τῶν ἐλευ-
θερωτῶν τῆς Ἰταλίας, ἀρ' οὐ ἐπὶ πολὺ πρότε-
ρον ἐνησχολήθη εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν δη-
μοσιογραφίαν. Περὶ αὐτοῦ ὁ κ. Perrens γράφει
καὶ περιοριζόμεθα εἰς αὐτὸν μόνον τὸν χαρα-
κτηρισμὸν τοῦ ἀνδρός:

«Ὡρὸς καὶ σοβαρὸς, τὸ πρόσωπον περιβαλ-
λόμενον ποιητικῶς ὑπὸ πλουσίας μελανῆς κό-
μης ἐπέζῃται ὑπόληψιν σοβαροῦ ἀνδρός, ἢ οὐδ'
οἱ λόγοι οὐδ' ἡ ζωὴ του διεψευδε. Ἀποστρε-
φόμενος τὰς κοινὰς ἡδονὰς ἔζει μόνος ἢ μετὰ
τινῶν φίλων, οὓς ἤλυκε τὸ γλυκὺ καὶ πρῶτον
τοῦ χαρρικτῆρος, τὸ λεπτὸν καὶ ἐκτικτὸν πνεῦ-
μα του καὶ ἠένταξ ὁμιλίαις του ὑψηλὴ διδασ-
καλίκα. Ἐνεργητικὸς, ἐργατικὸς, ζωηρὸς, ἐπί-
μονος ἐρκίνετο εἰς τοὺς πλησιάζοντάς αὐτῶν
οὐχὶ εἰς τῶν κοινῶν, ἀλλ' ἐξ ἐλεεινῶν οἵτινες
ἐμπνέουσιν εἰς τοὺς φίλους των τὸν ἀμετρον
ἐκεῖνον ὑπὲρ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν ἐνθουσιασμόν.
Αὐτοὶ οἱ ἀντίθετοί του τὸν παριστάνουσι τοιοῦ-
τον· εἰς τούτων προσθέτει «Τὸ πλεῖστον τῶν συ-
ναναστραφέντων αὐτὸν ὑπετέχησεν αὐτῷ. Οἱ
δὲ ἀνθιστάμενοι εἰς αὐτὸν δὲν ἐχωρίστησαν
αὐτῷ ἄνευ συγκινήσεων.»

της πόλεως ἐν τῷ γεωγρ. μέρει τῆς πραγμα-
ταίας (α. 163—166). Καὶ ὅτι αἱ σπου-
δαὶ αὐτὰ ἦσαν καὶ μετὰ τὴν θεμελίωσιν

τῆς χριστιανικῆς πίστεως πληρῶσταται πει-
σθήσεται, ὁ θεωρήσων τὰ χωρία τὰ κατὰ
σειρὰν ἀναφερόμενα περὶ τοῦ ὑπὸ Θεοδοσίου
φόνου τῶν πολιτῶν. Ταῦτα εἶναι λίαν ἱσχυρὰ
λείψανα τῆς ἐθνικῆς εὐλαθείας ἐναντίω καὶ
ἐπιτροβῆ εἰς τὴν νέαν τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν
κατόπιν καὶ ἄλλων καὶ μάλιστα τῆς διαφθορῆς
τῶν ἡθῶν, ἥτις ἐπεκράτει εἰς τὴν πόλιν ταύ-
την ἀπὸ πολλοῦ ἀκαμψοῦσαν. Εἰς τοῦτο ἀφορᾷ
καὶ ὁ ἔπαινος ὁ ἀποδοθείς τῇ ἡμετέρῃ πόλει
ὑπὸ τοῦ Ιουλιανῶν αυτοκράτορος, οὕτως τὴν
εὐνοίαν θὰ φανερώσω, ὅταν κατέλθω εἰς τὴν
ἑν ἑσσοζαλονικὴν ἀποικίαν τῶν Ῥωμαίων. Τὴν
διαφθορὰν ὅμως τῶν ἡθῶν, καταπραυνομένην ἐκ
τῶν αἰσχρῶν θεαμάτων, πρῶτος ἀναφέρει ὁ Λου-
κιανὸς ἐν τῷ Λουκίῳ ἠ' ὄψι κερ. 30 ἐπομ.)

Τὴν αἰσχροτήτητα ταύτην ἂν ἀναφέρωμεν μετὰ
τῶν θεολόγων εἰς τοὺς χρόνους τοῦ θείου Παύ-
λου, εἶτε εἰς τὸν Α' αἰῶνα (1) δὲν δυνάμεθα
καθ' ὅσον δὲν εἶναι ἀρετὰ βέβαιον, πότερον τὸν
Λουκιανίου αὐτῆς διήγησις εἰς αὐτὸν τὸν Λου-
κιανὸν, εἶτε εἰς τὸν δεύτερον αἰῶνα ἀνήκει,
ἢ οἰς Λουκιον τὸν Πατρία, οὕτως εἰκένος,
λέγεταί, ὅτι τὸν μῦθον ἐπενέλαθεν (2).

Ὅτι ὁ βίος ὅμως τῶν Θεσσαλονικέων πολ-
λοὶ σπύλιοι ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Θ. Παύλου
κατεμάχθη, καθ' ἑαυτὸ τε δὲν εἶναι θαυμα-
στόν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραθειῶν αὐτοῦ
τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολῶν ἐπὶ τούτῳ (1, 4, 3—6
10, 2, 3, 6, 11)· λίαν ἐμφαίνεται καὶ μάλιστα
ἐχρῆζε νὰ περιεσφαινοῖσιν διὰ τὴν πράξιν ταύ-
την καὶ τὴν σκηρὴν τὸν Λουκιανῶν ὄνον (3),
ἀλλὰ φοβούμεθα μήπως μετὰ τὰς αὐτὰ ἐσα-
κότουρε ἄνθρωποις εὐσεβῆς καὶ λογίους.
Διότι ἡ Λουκιανὸν διήγησις πρέπει νὰ συγ-
καταλεχθῇ τοῖς Μιλησιακοῖς μύθοις, οἵτινες
ἱστορικὴν ἀλήθειαν ἐν τοῖς καθ' ἑκάστα δὲν
ἐπιδικαροῦσιν. Διὰ ὁ Ἀπολλεῖος, σύγχρονος τοῦ
Λουκιανῶν ἐν τῇ πληρῇ περὶ τοῦ ἰδίου πράγ-
ματος διηγήσει του δὲν μνημονεύει τῆς Θεσ-
σαλονίκης, ἀλλὰ τῆς Κορίνθου, ἐν τῷ θεάτρῳ
τῆς ὁποίας γυναικὰς φαρμακίδα, ὑπὸ τοῦ Λου-
κιανῶν μνημονεύομεν, καὶ εἰς θηριομαχίαν
καταδικασμένην, διὰ μοναδικοῦ εἰδους ποιητῆς,
ἀντὶ τῆς θανάτου, ἔμελλε νὰ συσκευθῇ ὄνος.
(Ἐποπ. ἀπομνημονεύβ. 10, 224.—237
712—731· ἐκδ. oudend.) Ἡ κηλὶς ἡ ὑπὸ τῶν
θεολόγων ἀποδοθείσα τῇ Θεσσαλονικῇ βλέπο-
μεν ὅτι εἰς Κορίνθον ἐπικρατεῖται. Ἀλλὰ τίς,
ἐν τούτοις, εἰ μὴ εἶναι τῆς ἐσχάτης εὐπιστίας
ἄνθρωπος, θέλει πιστεύσει, ὅτι ὑπὸ τοῦ πραι-
πόρω τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ τοιαύτη ποινὴ εἰς
κακούργον ἐποβίθη, ἢ ὁ Λουκιανῶν καὶ ὁ
Ἀπολλεῖος δὲν ἱστοροῦνται, ἀλλὰ πρὸς οὐδὲν
πλάττουσιν; Μάλιστα ἐκότερος συγγραφεὺς
σπευδὼν εἰς τὴν τελευταίαν, ἢ λέγουσι, μύ-
θου καταστροφὴν, ἀθέμιτον σκηρὴν ὀνίου συναι-
κασίῳ ἐν τῇ μῆζῃ ἢ ἐτέρῃ πλούσιᾳ πόλει παρει-
σάγει· διότι ὄνον, τοῦτέστι ἄνθρωπον μετα-
μορφωθέντα εἰς τοῦτο τὸ ζῷον, οὕτω διατίθη-
σιν, ὅστε ἅμα δοθείσης εὐκαρίως ἀντιποιεῖται

τὴν ἐλευθερίαν, καὶ μορφήν ἀνθρώπου λαμβά-
νει, ὅπου ἕκαστος κατὰ ἴδιον τρόπον ἐκτίθεισιν
οὐχὶ ἀκόμωτος.

Ἐάντες τὸν δεύτερον μ. Χ. αἰῶνα (εἰς τούτων
ἀφορᾷ τὸ μυθῆριον τοῦ Λουκιανῶν καὶ Ἀπου-
λίου, οὐκ εἰς τὸν πρῶτον), τὸν τρίτον δηλώσομεν
ἀξιωματικῶς ἐν τῇ ἱστορ. Θεσσαλ. διὰ τὴν
ποικιλίαν τῶν ὀνομάτων· διότι ἐν τούτῳ συνέ-
βησαν πολλοὶ πόλεμοι, οἵτινες ὀλέθριοι ἀπο-
βάντες τῇ Θεσσαλονικῇ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ
Κικέρωνος (1), ἐπὶ τῶν αυτοκρατῶν Ῥω-
μαίων, εἶτα δι' ὅλου τοῦ διαστήματος τῆς
βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐπερχόμενοι, οὐκ ἀπαξ ἠ-
γαγον αὐτὴ εἰς τὴν ἐξώλειαν. Ἐν ἀπαντὶ
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ (αἰῶν 3—13) ἐκυριεύθη μὲν
τρὶς (ἐν ἔτει 904, 1185, 1430) τοσαύτοι ὅμως
ἐπολιορκήθη ὑπὸ πολιταρχῶν στρατῶν, ὅστε
ἡμεῖς οἱ πρῶτοι καὶ φιλοπόνητοί τινος ἀνιχνυ-
ται καὶ ἐξηγηταὶ τῶν Σλαβικῶν πολιταρχῶν
τῶν λοιπῶν ἀκριβεῖς ἐρρηνηταὶ νομίζομεν ὅτι
αἱ πλείους τῆς πόλεως πολιτορκαίαι σιγῶνται
ἐν τοῖς χρονικοῖς. Διότι τῶν ἐπὶ αἰκίρων
ἦτο τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Ἑλληνορωμῆκου
πολιτείου, ὅστε οἱ βάρβαροι οἱ ἐκ βορείων
μερῶν (Ὀνοῖοι, Γότθοι, Σλαβῆες, Ἀῦρες
κλπ.) ἐγκαταστάνας μεταξὺ τοῦ Δουναβίου καὶ
τῆς Μεσογείου θαλάσσης δὲν ἐνόμισον ἐξαυτοῦς
ἐντελής ἀρχαίτες ἐν πρῶτῳ δὲν κατέστησαν τὴν
Κων/πολιν καὶ Θεσσαλονικίην. Καὶ μοναδικὴ
τῆς θείας προνοίας εὐεργεσία ἐν τούτῳ κατα-
ραίνεται· διότι ὅτε τὸ κράτος τῶν Ἑλ-
λήνων προσῆγγιζεν εἰς τὸν ὄλεθρον (κατὰ τοὺς
χρόνους τοῦ Μαυρικίου καὶ ἐπομένου αὐτοκρα-
τορῶν), ἐκτός τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ
ἡ Θεσσαλονικῇ δὲν παρεδόθη τοῖς ἐχθροῖς· ἐξ
οὗ συνέβη, ὅστε ἐν τῷ μεταξὺ τῆς Βασιλευ-
πόλεως καὶ Πελοποννησίου διαστήματι εἴμενον
ὡς προπύργιον, ἔξ οὗ οἱ Ἑλληνας τὰς μικρὰς
τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κράτους ἐκπαλιβερέσσας δυ-
νάμεις συνστήνον κατηύξοντο. — Περὶ Σαρ-
ρακηνῶν τῆς Συριακῆς Τεταλιτίδος, οἵτινες
τῷ 904 ἐκυριεύσαν τὴν Θεσσαλονικίην, ἄς
σιγησωμεν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ· διότι ἡ ἐκ-
πολιορκίς ἐκείνων διαρκιστὴν πρέπει νὰ ὀνο-
μασθῆ, οὐκ κυριεύσας καὶ κατὰ κράτος· ἄλλως
ἐπράξαν οἱ δυτικοὶ ἐχθροὶ τῶν δύο Σλαβικῶν
οἱ Νορμαννοὶ, οἱ καθ' ὅλον τὸν αἰῶνα τῶν (Κο-
μνηνῶν) ἔτος 1081—1183 μετὰ μὲν τὴν
στρατῶν δὲν ἐπιστάντο ζῆτοῦντες τὴν Θεσσαλο-
νικίην καίτοι δὲν ἐγένοντο κύριοι ταύτης πρὸ
τοῦ τελευταίου ἐκείνων ἡγεμόνων, Ἀνδρόνικου
τοῦ Τραπεζινοῦ, ἐν ἔτει 1183. Ἐν τῇ εὐπρα-
γίᾳ ταύτῃ τέλος πεποιθότες ἐναντίον αὐτῆς
τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπορεύθησαν ἀλλ'
ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν ἐκατέρως πόλεως δια-
στήματι ὅτε ἐπληρώσαν τὸν ἔθρονον ποτα-
μῶν, διὰ τῆς τῆς Ἀλεξάνδρου Βρακῆ, ἡγε-
μόνου τῶν Ἑλλήνων πεισθέντες, καὶ εἰς
τὸν ποταμὸν Στρυμὸν ἀρβόθεντες ἄρδην ἠρ-
νήθησαν. Τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τῶν Τούρ-
κων, οἵτινες ὀμολογεῖται ὅτι ὄχι πρὸ τῆς Ἀ-
λώσεως τῆς Θεσσαλονικῆς ἐν ἔτει 1430, ἐπλή-
θον κατὰ τὸν λιπερῶνα τοῦ Βυζαντινοῦ Βα-
σιλείου καὶ αὐτῆς τῆς πρωτεύουσος. Τὴν
δύναμιν ἐθεωρεῖτο ὅτι εἶχεν ἡ ἱσχυροτάτη αὕτη
πόλις, ὅστε οἱ περιώμενοι νὰ καταβάλλωσιν

τὸ Εὐρωπαϊκὸν μέρος τοῦ Βυζαντινοῦ Βασι-
λείου, ἐνόμισον, ὅτι καὶ μόνον ἐκείνην ἐν ἐκυ-
ριεύον, ἠθελον κατορθώσαι τὸ ἦμισον τοῦ ἔργου.
Ἀλλ' ἄς ἐπανελάβωμεν ὅθεν ὁ λόγος ἐρμήθη.
Ὅτι τὸν τρίτον μ. Χ. αἰῶνα ἀλλεπάλλη-
λοι κατὰ τῆς Θεσσαλονικῆς πόλεμοι ἔλαβον
χώραν, δι' ἄλλων πληρέστερον ἦδη θὰ δεῖ-
ξωμεν.

Πρῶτος ἐκείνων τῶν πολέμων ἐν ἔτει Χρ.
253 εἶτε ὀλίγω ὕστερον ἐπὶ τῆς αυτοκρατο-
ρίας τοῦ Βαλεριανοῦ καὶ Γαλιηνῶν, λέγεται, ὅτι
συνέβη. Ζώσιμος 1, 29. Σχολῶν (ἐννοοῦνται οἱ
Γότθοι) δὲ ἐξ ἡθῶν ἀναστάντων καὶ Μαρκουμῶν
πρὸς τοὺς ἐξ ἐφθόρου τὰ πρόσκαιρα τῶν Ῥωμαίων
ἀρχῆς χωρῆς λεηλατούτων, εἰς ἐσχάτον μὲν ἡ
Θεσσαλονικῇ περιέστη κινδύνου· μάλιστα δὲ καὶ
σὺν τῷ πολλῷ τῆς πολιτορκαίας λυθείσης, τῶν
ἐθῶν καρτερῶς ἀντιστάντων, ταρραχῆς ἢ
Ἑλλὰς ἐξητήετο πᾶσα ὀλίγω πληρέστερον
διηγείται ταῦτα ὁ Ζωναρᾶς χρον. 12, 23.
«Οἱ γὰρ Σχῆται, τὸν Ἰστρὸν διαβάσαντες καὶ
αὐτῆς τὴν Θρακίαν χώραν ἠνδραποδίσαντο,
καὶ πόλιν περιφανῆ τὴν Θεσσαλ. ἐπολιορκῶν
μὲν οὐ μόνον καὶ εἶλον. Εἰς δέος δὲ τοσού-
τον ἀπαντας περίεστησαν, καὶ Ἀθηναίους
μὲν ἀνοικοδομήσαν τὸ τεῖχος τῆς ἐκείνων πό-
λεως κτλ.» Τὰς βλάβους τῆς πολιτορκαίας ταύ-
της ἱσχυρίζονται οἱ νομιστατολόγοι ὅτι ὁ
αὐτοκράτωρ Βαλεριανὸς ἠνόηθως πέμψας εἰς
τὴν Θεσσαλονικῇ βασίλειαν. Παραβ. Βελλεῖου
ἀπομνημονεύματα Βασιλ. ἀκαδ. ἐπιγραφο. Τ.
38. ἱστορ. μέρος 2, 129 Ἐπομ. Ἐκκελ. Δ. Β.
N. Τομ. 2 Σελ. 80 (1). Ὁ τελευταῖος οὗτος
προσέθει αὐτόθι ταῦτα ἀφοῦ ὕπερχουσι τουτοῦ
τοῦ αὐτοκράτορος (Βαλεριανοῦ) νομιστατολογοῦ
μνηστικῆς ἀποικίας δὲν εἶναι ἀκριβεῖς ὅτι αὐ-
τῆ ἐπέμψθη ἐπὶ τῆς αυτοκρατορίας τοῦ Βαλε-
ριανοῦ ἀπατάονται ὅμοιοι οἱ Ἑλλήνομοι. Διότι τὰ
νομίσματα τοῦ Δεκίου αὐτοκράτορος (ἔτος Χρ.
249—151) τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν φέρουσι,
Παραβ. Δομινι. Σερωνίου: Deserizione d'
alcune medaglie gruche roll Firenze 1822
p. 24 Tab. 41. pag. 1. ἀναγινώσκειται ἐν
νομίσματι τῆς Θεσσαλονικῆς ὑπὸ Σερωνίου
ΑΥΤΟ: ΚΑΙΣ ΚΥΙΝ ΤΡΑΙΑΝΟΣ. ΔΕΚΙΟΚ
ΑΥΓ. Ἡ κεφαλὴ τοῦ Τραιανῶν Δεκίου ἐστὶ
θεωρεῖται μετ' αὐτῆς τῆς κεφαλῆς. Ἐπὶ ἑπομ.
ΘΕΣΣΑΛΟ. ΚΟ. ΜΗ. R. ΝΕΟΚΟΡΟΣ Τεσ-
σαρες ἐνταῦθα ὕδριαι θεμελιεῖται ἐν τετρα-
γωνῷ εἰσίν, ἐν ἐκάστῃ δὲ δύο κλάδοι φοίνι-
κος. Ἡ Ῥωμαικὴ λοιπὸν ἀποικία πρὸ τῶν
αὐτοκρατῶων Βαλεριανοῦ καὶ Γαλιηνῶν
(οὐκ οἶδαμεν ἀρχαιότερον) ἐγένοντο εἰς Θεσ-
σαλονικίην. Πῶς δὲ ἐγένετο τοῦτο, καὶ τίνι
τρόπῳ τὴν πόλιν (ἢν ἐλευθέρᾳ πόλις) διέθηκε
ἄγνωστον, καίτοι πιθανόν, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ
τῶν Ῥωμαίων καθορᾶν τὴν ἐπιδρομὴν τῶν
βορείων λαῶν ἠθέλησε νὰ ἀφαρίσῃ τὴν πόλιν
στρατιωτικῇ φρουρᾷ.

γράφησαν, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐπεξεργασίας ἄλλης.
Ὁ ἐνοβυσιασμοὺς τῆς πρώτης νεότητος καὶ τῆς
καταλείπουσας γενεὰς θεματικὴν τὰς ἐπιστολὰς
ταύτας, διότι ὁ Κ. Τυπαλλδος, ὁ υἱὸς τοῦ αἰ-
δίμου Γεωργίου Κοζάνη Τυπαλλδος, ἀνήκει ἀν-
δρῖ κατὰ τὴν ηλικίαν, ἀλλ' ὅμως κατὰ τὰς
παραδόσεις εἰς τὴν γενεὴν ἐκείνην, ἥτις ἐπι-
στεύει εἰς Ἑλλάδα μεγάλην ἠθικῶς καὶ πολι-
τικῶς. Ἡ περιήγησις ἐκείνη δὲν ἦτον ἀσχε-
τος, καθ' ἃ γινώσκουμεν, πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἀνα-
τολίᾳ ἐνεργεσίας τῆς Αὐλῆς τοῦ Ὁθωνος καὶ
τῆς Ἀμαλίας, παρ' ὧν ἰδιαζόντως εὐνοεῖτο
ἡ οἰκογένεια τοῦ τότε νεαροῦ ὑπαλλήλου τοῦ
Ἰγυπτείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Οἱ ἀναγνώστει
τοῦ βήρουος θέλουσιν εἶδεν ἐν τοῖς κατοπτρῶ
δημοσιουομένοις ἀποσπάσμασιν εἰκόνας συν-
τόμους μὲν, ἀλλὰ λίαν ἀκριβεῖς τῆς τοσούτου
ἐνδιαφερομένης ἡμᾶς χώρας τῶν Φαρακῶ καὶ
τῶν Πτολεμαίων. Αἱ ἐπελθούσαι ἐκτοσε πρό-
δοι κατ' οὐδὲν μεταβάλλουσιν οὐσιαστικῶς τὴν
ἀκριβείαν τῶν εἰκόνων. Μέρου τῶν Ἀνατο-
λικῶν Ἐπιστολῶν ἐγράφη ἐν εἰδεί ἐπιστολι-
μαίῳ ἡμερολογίου.

(Ἐκ τῆς διευθύνσεως.)
Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΤΩ: 1858.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ, 27 ΜΑΡΤΙΟΥ. Δὲν
σὰς ἀνέφερον μέχρι τοῦδε οὐδὲν περὶ Ἀλεξάν-
δρειας. Καὶ ὅμως ἡ ἀναγεννωμένη αὕτη πόλις
ἐστίν, οὐχὶ τὸσον διὰ τὸ παρὸν αὐτῆς, ὅσον
διὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς, ἀξία πᾶ-
σης τῆς προσοχῆς τοῦ περιηγητοῦ. Ἐπειτα
ἡ πόλις αὕτη φέρε τὸ ὄνομα τοῦ μεγίστου ἀν-
δρὸς τῆς ἱστορίας ἡμῶν, τῆς μεγαλοφρίας τοῦ
ὁποίου ἐστὶ δημιουργῆται αἱ λαμπρόταται
αὐτῆς ἡμέραι εἰσὶν ἑλληνικαί, καὶ ἐξ οὗ τὴν
στερεὰν πεποιθήσιν, ὅσον παρεδόξον καὶ ἀν-
φανῆ τοῦτο εἰς τινας, ὅτι τὸ μέλλον τῆς πόλεως
ταύτης ἐστὶ αἰθιακόν. Σπεῦδω οὖν ὅπως
σὰς εἶπω τινὰ περὶ αὐτῆς.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἀλεξανδρείας παρίστησιν ἐν
τῶν περιεγραπόμενων ὑποδείγματα τῆς ἀστα-
σίας τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐν τῶν δι-
δακτικωτάτων μαθημάτων τῆς ἀσθενοῦς τοῦ
ἀνθρώπου, τῶν ἐν ὄψει εὐτυχίας τοσούτου
ἐπαυρομένου ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ ἐπὶ τῷ πολι-
τικῷ αὐτοῦ, καὶ ὅμως πάσποντος τῶν συνε-
χεῖς μεταβολῆς, τὰς ὁποίας δὲν δύναται οὔτε
νὰ προῖδῃ, οὔτε νὰ προλάβῃ, καὶ πίπτουσι
εἰς ὀλίγου χρόνου διάστημα ἀπὸ τοιαύτης εὐ-
μερίας εἰς τοιαύτην ἀτυχίαν, πέναν, ἀδυνα-
μίαν, ἀμάθειαν, κακοδομίαν καὶ βαρβα-
ρότητα!

Πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου θε-
μελιώσεως τῆς Ἀλεξανδρείας τῷ 332 π. Χ.
δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς χθαμαλῆς καὶ μελαγχό-
λικῆς ταύτης ἀκτῆς ἢ μικρὸν τῆς χωρίου, ὅπου
οἱ ἡμέτεροι ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ ἀναφύρουσιν ὑπὸ
τὸ ὄνομα Ῥάκιωτι, πιθανῶς κατὰ τὴν ἐγγύ-
ριον ἐπωνυμίαν. Τὸ χωρίον τοῦτο ἐχειρήσμενον
ὡς σταθμὸς εἰς τὴν μικρὰν φρουρᾶν, τὴν ὁποίαν
ἐγκατέστησαν αὐτοῦ οἱ Φαρακῶ, ὅπως ἐπι-
βλήπῃ τὰ ξένα πλοῖα, τὰ ὁποία ἠναγαχίζοντο
εἰς τὴν ἀνέμων νὰ ἐπιμενεσθῶσιν ἐπὶ τὴν
ἀκτὴν ταύτην, ἢ ἀπεπειράντο νὰ κάμωσιν ἐμ-
πορικὴν τιὰ ἀνταλλαγῆν. Ὡς γνωστὸν, ἐπὶ
πολλῶν αἰώνων οἱ Φαρακῶ ἔπλευον μόνον τῆν
Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἡ Μεσόγειος ἐνέπνεε
φθῶν τοῖς Αἰγυπτίοις, ὡς καὶ οἱ λαοὶ οἵτινες
ἐκατοίκουσι εἰς τὰς ὄχθας αὐτῆς, καίτοι οἱ ἀρ-
χαιότεροι Αἰγυπτίῳ ἐσχον σχέσεις πρὸς αὐ-
τούς. Ὅθεν ἀπαγόρευον τοῖς ἀλλοδαποῖς τὴν
εἰς τὰς ἀκτὰς αὐτῶν προσέλευσιν, ἀπαράλλα-
κα ὡς πρᾶττονος σήμερον οἱ Ἰάπωνες. Ἐπε-
τρέποντο δὲ ἀνταλλαγῆναι τινας εἰς μόνην τὴν
Κανωϊκὴν ἐκβολὴν τοῦ Νεῖλου, εἰς καταστή-
μα τι, ὅπου ἐπέτρεψαν τοῖς Μιλησίοις νὰ ἰδύ-
σθαι.

πρῶτος ἐκείνων τῶν πολέμων ἐν ἔτει Χρ.
253 εἶτε ὀλίγω ὕστερον ἐπὶ τῆς αυτοκρατο-
ρίας τοῦ Βαλεριανοῦ καὶ Γαλιηνῶν, λέγεται, ὅτι
συνέβη. Ζώσιμος 1, 29. Σχολῶν (ἐννοοῦνται οἱ
Γότθοι) δὲ ἐξ ἡθῶν ἀναστάντων καὶ Μαρκουμῶν
πρὸς τοὺς ἐξ ἐφθόρου τὰ πρόσκαιρα τῶν Ῥωμαίων
ἀρχῆς χωρῆς λεηλατούτων, εἰς ἐσχάτον μὲν ἡ
Θεσσαλονικῇ περιέστη κινδύνου· μάλιστα δὲ καὶ
σὺν τῷ πολλῷ τῆς πολιτορκαίας λυθείσης, τῶν
ἐθῶν καρτερῶς ἀντιστάντων, ταρραχῆς ἢ
Ἑλλὰς ἐξητήετο πᾶσα ὀλίγω πληρέστερον
διηγείται ταῦτα ὁ Ζωναρᾶς χρον. 12, 23.
«Οἱ γὰρ Σχῆται, τὸν Ἰστρὸν διαβάσαντες καὶ
αὐτῆς τὴν Θρακίαν χώραν ἠνδραποδίσαντο,
καὶ πόλιν περιφανῆ τὴν Θεσσαλ. ἐπολιορκῶν
μὲν οὐ μόνον καὶ εἶλον. Εἰς δέος δὲ τοσού-
τον ἀπαντας περίεστησαν, καὶ Ἀθηναίους
μὲν ἀνοικοδομήσαν τὸ τεῖχος τῆς ἐκείνων πό-
λεως κτλ.» Τὰς βλάβους τῆς πολιτορκαίας ταύ-
της ἱσχυρίζονται οἱ νομιστατολόγοι ὅτι ὁ
αὐτοκράτωρ Βαλεριανὸς ἠνόηθως πέμψας εἰς
τὴν Θεσσαλονικῇ βασίλειαν. Παραβ. Βελλεῖου
ἀπομνημονεύματα Βασιλ. ἀκαδ. ἐπιγραφο. Τ.
38. ἱστορ. μέρος 2, 129 Ἐπομ. Ἐκκελ. Δ. Β.
N. Τομ. 2 Σελ. 80 (1). Ὁ τελευταῖος οὗτος
προσέθει αὐτόθι ταῦτα ἀφοῦ ὕπερχουσι τουτοῦ
τοῦ αὐτοκράτορος (Βαλεριανοῦ) νομιστατολογοῦ
μνηστικῆς ἀποικίας δὲν εἶναι ἀκριβεῖς ὅτι αὐ-
τῆ ἐπέμψθη ἐπὶ τῆς αυτοκρατορίας τοῦ Βαλε-
ριανοῦ ἀπατάονται ὅμοιοι οἱ Ἑλλήνομοι. Διότι τὰ
νομίσματα τοῦ Δεκίου αὐτοκράτορος (ἔτος Χρ.
249—151) τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν φέρουσι,
Παραβ. Δομινι. Σερωνίου: Deserizione d'
alcune medaglie gruche roll Firenze 1822
p. 24 Tab. 41. pag. 1. ἀναγινώσκειται ἐν
νομίσματι τῆς Θεσσαλονικῆς ὑπὸ Σερωνίου
ΑΥΤΟ: ΚΑΙΣ ΚΥΙΝ ΤΡΑΙΑΝΟΣ. ΔΕΚΙΟΚ
ΑΥΓ. Ἡ κεφαλὴ τοῦ Τραιανῶν Δεκίου ἐστὶ
θεωρεῖται μετ' αὐτῆς τῆς κεφαλῆς. Ἐπὶ ἑπομ.
ΘΕΣΣΑΛΟ. ΚΟ. ΜΗ. R. ΝΕΟΚΟΡΟΣ Τεσ-
σαρες ἐνταῦθα ὕδριαι θεμελιεῖται ἐν τετρα-
γωνῷ εἰσίν, ἐν ἐκάστῃ δὲ δύο κλάδοι φοίνι-
κος. Ἡ Ῥωμαικὴ λοιπὸν ἀποικία πρὸ τῶν
αὐτοκρατῶων Βαλεριανοῦ καὶ Γαλιηνῶν
(οὐκ οἶδαμεν ἀρχαιότερον) ἐγένοντο εἰς Θεσ-
σαλονικίην. Πῶς δὲ ἐγένετο τοῦτο, καὶ τίνι
τρόπῳ τὴν πόλιν (ἢν ἐλευθέρᾳ πόλις) διέθηκε
ἄγνωστον, καίτοι πιθανόν, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ
τῶν Ῥωμαίων καθορᾶν τὴν ἐπιδρομὴν τῶν
βορείων λαῶν ἠθέλησε νὰ ἀφαρίσῃ τὴν πόλιν
στρατιωτικῇ φρουρᾷ.

ὅπου ἐν Ναυκράτῃ. Μόλις ἐπὶ τοῦ Ἀπρίου,
περὶ τὰ τέλη τοῦ ἑκτοῦ αἰῶνος π. Χ., οἱ Φα-
ρακῶ ἀπεπειρήθησαν νὰ σχηματίσωσιν ναυτι-
κὸν ἐπὶ τῆς Μεσογείου, καὶ κατορθώσαν μάλι-
στα τότε τὴν κατάκτησιν τῆς Κύπρου διὰ τοῦ
ναυτικοῦ τῶν. Ἡ εἰσβολὴ τοῦ Καμβύσου ἀνέ-
στειλε τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην, καὶ ἡ μικρὰ
πολίχν ἢ Ῥάκιωτις ἐμεινε δύο ἐτι αἰῶνας
ἄγνωστος εἰς πάντας, ἐξαίρεσις τῶν ὀλίγων
ναυτιλλομένων, οἵτινες προσωρινῶς ἐπιμενε-
ζοντο εἰς τὸ μελαγχολικόν αὐτῆς ἐπίνοιον,
βιαζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀνέμων.

Ὁ μέγας Ἀλεξάνδρος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα
μόνον ὑπερτερεῖ πολλὰς σελίδας πανηγυρικῶν
καὶ θαυμαστικῶν ἐπιθῶτων, ἠν εἰκοσιεταρετῆς
μόλις, ὅτε, μεταξὺ τῆς ἐν Ἰσσοφ μάχης καὶ
τῆς ἐν Ἀρβήλιος ἐπίψεσιν ἐκδρομῆν τινα ἐν
Αἰγύπτῳ μετὰ τὴν ἄλυσιν αἱ τὴν καταστρο-
φὴν τῆς Τύρου. Ἦτον εἰκοσιεταρετῆς μόλις,
ὅτε εἶχεν ἤδη πραγματοποιήσει τὸσα θανά-
ματα! Μόλις ἐν ἔτος δέμεινον ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἐν
Αἰγύπτῳ, ἀλλὰ τὸ βραχὺ τοῦτο τοῦ χρόνου
διάστημα ἤρκεσεν, ὅπως διὰ τῆς θεμελιώσεως
τῆς πρωτεύουσος αὐτοῦ πόλεως μεταβάλλῃ διὰ
παντός τὰς τύχας τῆς Αἰγύπτου, ἥτις ἐπὶ
χιλιαδὰς ἔτη ἐμεινεν ἀφώρητος μὲν, ἀλλ' ἀνα-
λοῖωτος ὡς τεταραχνημένη τις ὑπὸ τὰς χεῖρας
τῶν ἐγγύριων βασιλέων· αὐτὸς ὅμως ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ὑπέδειξε τὸν τόπον, ἐφ' ὃ ἔμελλε νὰ
οικοδομηθῆ ἡ νέα πόλις. Ἐπιστρέφων ἀπὸ τῆς
Μέμφιδος, τῆς ἱερᾶς ταύτης πρωτεύουσος τῆς
Φαραωνικῆς Αἰγύπτου, κατέβαινε τὸν Νεῖλον
διὰ τοῦ Κανωϊκοῦ στόματος, καὶ ἠκολούθει
τὴν ἀκτὴν ἀπερχόμενος εἰς Λιβύην πρὸς ἐπι-
σκεψίν τοῦ εἰς τὰς ἐρήμους αὐτῆς κρυπτο-
μένου χρησμοῦ, ὅτε παρετήρησεν, εἰς τι μέρος,
οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ Κανωῖου ἀπέχον, τὴν εὐτυ-
χῆ τῆς παραλίας θέσιν. Νηστῆς τῆς ὀλίγου ἀπὸ
τῆς ξηρᾶς ἀπέχουσα ἐξετέλετο ἀπ' ἀνατολῶν
πρὸς δυσμὰς, καὶ μετὰ τῶν δύο ἀκρωτηρίων
τῶν προσκαλλομένων εἰς τὴν θάλασσαν ἠδύ-
νατο αὕτη νὰ σχηματίσῃ δύο λαμπροὺς λιμέ-
νας. Ὁ εὐδαιμονῆς μεγαλοφρίας τοῦ Ἀλεξάν-
δρου κατενέησεν ἀκαριαίως τὴν τύχην καὶ τὴν
ἐπιβροὴν πόλεως θεμελιωμένης ἐπὶ τῆς θέσεως
ταύτης καὶ πάρχουσα ἔδωκε πρὸς τοῦτο
ἀναγκαίως διατάξαι. Τὴν φροντίδα τῆς χαρά-
ξενος τοῦ σχεδίου τῆς νέας πόλεως ἐπέτρεψε
τῷ ἀρχιτέκτονι Δεινοκράτῃ, ἀνδρὶ ἐπιτηδείῳ
καὶ τοληρῷ, ὅστις ἐπρότεινε ποτε τῷ Μακε-
δόνι δορυκτῆρι νὰ μεταβάλλῃ τὸν Ἀθ

ρηγορίαν εἰς ψυχοφελές τι βιβλίον, ἀλλὰ τόσος ἦτο ὁ φόβος τῆς ἀπὸ τῆς ἀγίας γραφῆς, ὥστε δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πηγὴν πάσης παρηγορίας, ὅπως ζήτησθαι φῶς, χαρὰν καὶ εἰρήνην ἐκεῖ, ὅπου μόνον εὐρίσκονται τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

Οὕτω παρήλαθε καὶ ἐν ἑτὶ ἔτος, καθ' ὃ ἡ Σάρρα τὴν ἐργασίαν τῆς μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας ἐξήσκει. Ἐσπέραν τινα, ὅτε ὁ φθινοπυρινὸς ἀνεμὸς ἐσύριζε διὰ τῶν δένδρων καὶ τὰ τελευταία φύλλα διέσειεν, ἐνέσκηψεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς μετ' ἀπειροῦ ἀθυρίας ἡ σκέψις περὶ τοῦ φθαρτοῦ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς πραγμάτων· ἔλαβε βιβλίον τι, ἵνα διαχυθῆ, ἀλλ' ὑπήρχε φωνὴ τις ἐν αὐτῇ, πρὸς ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ κωφεύσῃ. Τότε ἐζήτησε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ εἰς τὸ 9 καὶ 11 κεφ. τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς: «δὲν κεῖται ἐν τῇ θελήσει καὶ τῇ σπουδῇ τίνος, ἀλλ' ἐν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ». Αἱ λέξεις αὐταὶ διήγειραν κόσμον ὄλον σκέψεων εἰς τὴν ψυχὴν τῆς. Τῇ ἐγένετο μᾶλλον καὶ μᾶλλον σαφέστερον ὅτι τὸ πλάσμα ἀπέναντι τοῦ πλάστου οὐδὲν δικαίωμα ἔχει, ἀλλ' εἰς τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ χάριν μόνον πρέπει ταπεινόφρον νὰ θέσῃ τὴν πεποιθήσιν του, καὶ ὅτι ἡ θέλησις καὶ ἡ σπουδὴ ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν εἶνε αἰτία, ὥστε νὰ δέχεται τὰ δῶρα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δύναται νὰ πράξῃ τούτο, ἀλλ' εἶνε μόνον εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ. Κατ' ὀλίγον διεσχίζετο διὰ τῆς θεωρίας ταύτης τὸ κάλυμμα τῆς πλάνης· ἐντρέπετο διὰ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας τῆς καὶ κατέφευγεν εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Ἰῶ τοῦ, οὗ τὴν κλήσιν ἦδη ἠσθάνετο: «Ἐλθετε πρὸς με οἱ τεταλαιπωρημένοι καὶ βεβαρμένοι, ἐγὼ θέλω σᾶς ἀνακουφίσει». ἠσθάνετο ἐαυτὴν διὰ τούτου ἐξιλασμένην μετὸν Θεὸν καὶ τὸν περιέβαλλε πλήρης εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης. Οὕτως εἶχεν εὐρεῖ τὴν ἀπὸ πολλοῦ ποθυμένην γαλήνην καὶ πηγὴν καθαρᾶς μακαριότητος· ἠδύνατο πάλιν νὰ προσεύχεται, καὶ ἔγεινεν εὐθυμὸς καὶ ἡσυχὸς ὅπως τὸν καιρὸν, καθ' ὃν εἰς τὰ γόνατα τῆς γηραιᾶς μᾶμης ἐκάθητο καὶ ἤκουεν αὐτὴν διηγουμένην τὰς ὠραίας ἱστορίας τῆς γραφῆς, ὃν τὸ οὐράνιον νόημα ἐν τῇ καθαρᾷ καρδίᾳ λαμπρότερον ἤδη καὶ θερμότερον ἠσθάνετο, καὶ ἦτο ὡς ἐάν εὐρίσκετο εἰς τὸν οἶκον τῆς, ὡς ἐάν καὶ δι' αὐτὴν ὑπὸ τῶν μακαρίων γονέων συμπόσιον καὶ χαρὰ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς νὰ παρεσκευάζετο.

«Εὐρῶσα», γράφει ἡ Σάρρα Μαρτίνου ἡ ἰδίᾳ, «ἠδὴ εἰρήνην, προσέβλεπον λατρεύουσα καὶ εὐχαριστοῦσα ἄνω πρὸς τὸν Θεὸν μου καὶ Σωτῆρα, ὅστις με ἠλευθέρωσεν ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας καὶ με ἔφερε ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Καὶ τὴν ἀπὸ τῆς λαμπρᾶς ἐλευθερίας, ἣν ὁ Χριστὸς μοὶ ἔδωκε, ἠσθάνομην τὴν ὁμὴν νὰ παράσχῃ καὶ μαρτύριον τῆς ἐνώμου ἀγάπης μοι: παρεκάλουν τὸν Κύριον νὰ μοὺ ἀνοίξῃ μίαν θύραν νὰ ὑπηρετῶ τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ ἵσως, τὸ εὐαγγέλιον ἀνά χεῖρας ἔχουσα, καὶ ἄλλους οδηγῶ εἰς τὴν εὐλογημένην πηγὴν, ἐκ τῆς ἰστίᾳς ἐγὼ τόσον πλουσιῶς εἶχον ἀντλήσει.

Καὶ ὁ Θεὸς, ὅστις μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν εἶχεν ἀγαπήσει καὶ ἐλκύσει εἰς ἐαυτὸν, ἔδωκε μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Σάρραν Μαρτίνου τὸ αἰτηθὲν στάδιον τῆς ἐνεργείας. Ἐπισκεφθεῖσα ποτε τὴν πόλιν ἠρωτήθη παρὰ τίνος γνωρίμου, μήπως ἔχῃ ὄρεσιν, νὰ δεχθῆ τὴν θέσιν ἐκουσίας διδασκαλίας ἐν τῷ κυριακῷ σχολεῖν τῶν πτωχῶν παιδίων. Ἐννοήσασα εὐθὺς ἡ Σάρρα, ὅτι ἐν τούτῳ ἠθελε λάβει εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ εἰς τὰ παιδιά τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, εἰσήλαθε πλήρης εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς εἰς

τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ οὐρανοῦ Κυρίου τῆς. Πόσον προσφιλῶς ἤξευρε νὰ διηγῆται εἰς τὰ τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα μὲ ῥάκη κεκαλυμμένα ἐπαίτουττα παιδιά, μεταξὺ τῶν ὁπίων τῶρα κατὰ πᾶσαν κυριακὴν μεταμεσημβρίαν διῆγε, περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις τοὺς πειναλέους εἰσῆλθε, τοὺς χωλούς καὶ ἀσθενεῖς ἰάτρειε, τὸν Λάζαρον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ναὴν νέον εἶχεν ἀναστήσει, καὶ τόσον πολὺ φίλος τῶν παιδίων εἶχεν ὑπάρξει. Οἱ μικροὶ οὗτοι ἀκροαταί, οἵτινες καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐπήτουν ἢ εἰς τὰ ἐργαστήρια εἰργάζοντο, οὐδέποτε εἶχον ἀκούσει τινὰ νὰ ὁμιλῆ πρὸς αὐτὰ μὲ τὴν ἐκείνην, μετ' ὀλίγον πιστὴν φροντίδα νὰ ἐπιμελήται αὐτῶν, καὶ προσεκολλήθησαν μετ' ὀλίγον μετὰ συγκινητικῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν. Καὶ διὰ τῶν παιδίων, τὰ ὅποια τῇ διηγούντο ἐμπιστευτικῶς περὶ τῶν κατ' οἶκον, ἔμαθεν ἡ Σάρρα καὶ τοὺς γονεῖς ἐγγύτερον νὰ γνωρίσῃ· ἐγνώριζε μετ' ὀλίγον τοῦ προτρεπτικοῦ ἢ παρηγορικοῦ τίνος λόγου ἦτο χρεία, καὶ μετὰ τὸ σχολεῖν, πρὶν ἢ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατριδα τῆς διὰ τῶν ἐρήμων ἀγρῶν, ἀνέβαινε εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ὑπερφῶν, διέλυε διαφορὰς, περιέβλεπε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ διηγείτο εἰς τοὺς ἀθύμους περὶ τῆς ἰσχυρᾶς δυνάμεως τοῦ Εὐαγγελίου, ἣν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ τῆς εἶχεν αἰσθανθῆ. «Ἡ ἐνεργεία τῆς ἐδίει μετ' ὀλίγον ὠραϊότητα ἀποτελέσματα. Κοράσιον δέκα ἐτῶν ἠσθάνετο ἀφνης καὶ ἀπέθανε μετ' ὀλίgas ἡμέρας, ὅπως παραδεδομένον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ του, ὃν διὰ τῶν προσευχῶν τῆς Σάρρας Μαρτίνου εἶχε γνωρίσει καὶ ἀγάπησει· τὸ παιδίον δὲν ἠσθάνετο τὴν πικρίαν τοῦ προῦρου θανάτου του, ἀλλ' ἔχαιρε, ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον τὸν Κύριόν του, ὅστις καθιστᾷ μακαρίους τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.

Ἄφ' ἐκτουτο ἔμάνθανε τὸ δεκαετὲς κοράσιον καθ' ἑκάστην μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ἴδιος κυριῶς εἰς τὸ νέον του ἐπάγγελμα τὸ εἶχε λάβει ἐν τῷ σχολεῖν του.

Ὅσα μᾶλλον παρετήρει ἡ Σάρρα πόσον εὐτυχεῖς εἶνε οἱ πτωχότατοι, ἀν μόνον δεχθῶσι τὸν θησαυρὸν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τρώγῃσι τὸν ἀληθῆ ἄρτον τῆς ζωῆς, τοσούτω μᾶλλον ἠύξανεν ἡ πίστις εἰς τὴν καρδίαν τῆς καὶ μετ' αὐτὴν ἡ χαρὰ τοῦ νὰ μεταδώσῃ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο εἰς ὅλους τοὺς τεθλιμμένους καὶ ἐγκαταλελειμμένους, ἐφ' ὅσον ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἐπιρροήν. Ἡ πρὸς τοῦτο εὐκαιρία ἐμελλε μετ' ὀλίγον ἐτι δαφιλέστερον νὰ προσενεχθῆ. Ὁ πόθος, ὃν πρὸ πολλοῦ ἔτρεφε, νὰ ἐργάζηται ἐν τῇ φυλακῇ, ἦδη ἐξεπληρώθη.

Εἰς τὸ Καναρίνι μου.

Χαῖδεμένο μικρὸ καναρίνι,
σὲ κλουβὶ χρυσωμένο, λεπτό
εἶχα, καὶ ἦτον ἡ μόνη φροντίς μοι,
τ' ἀγαποῦσα πολύ, καὶ ἡ ψυχὴ μου,
δὲν ἐφρόντιζ' ἢ μόνο γι' αὐτό.
Τὴν ἡμέρα μαζὺ τοῦ ὤμιλουσα,
καὶ τοῦ ἔδιδα χίλια φιλά,
τὴν δὲ νύκτα; ἠθυμώμην με πόνο
τὸ μικρὸ καναρίνι πῶς μόνο,
δὲν ἔσταϊν ἢ θερμῇ μ' ἀγκαλιά.
Πλὴν χαράματα ἅν ἐξυπνοῦσε,
καὶ ἤρχιζ' ἄσμα νὰ ψάλλῃ γλυκὸ
λησιμονοῦσα τῆς νύκτας τὸν πόνο
λησιμονοῦσα πῶς μ' ἄφνης μόνο
εἰς τὸ σκότος τῆς νύκτας νὰ ζω.
Καθ' αὐγὴ μὲ γλυκὴ μ' ἐξυπνοῦσε,
τραγουδάει καὶ ἐγ' ὅλος χαρὰ,
«Καναρίνι μου, τοῦλεγα, φῶς μου
«μὴ μ' ἀφήσῃς γλυκὴ ὄνειρόν μου

«ἀν μοὺ φύγῃς μοὺ φεύγ' ἢ καρδιά.
Τὸ χρυσὸ τοῦ κεφάλι κινουῖσε
καὶ ἄσμα τόνιζε τότε γλυκὸ,
ὄσαν νὰ μοῦλεγε «δὲν θὰ σ' ἀρήσω,
«στὸ κλουβὶ σου κλεισμένο θὰ ζήσω»
«γὰρ σὲ μόνον γὰρ σὲ, τραγουδῶ.
Πλὴν τὰ χλόνα ὄσαν ἔλωσαν καὶ εἶδε
πῶς ἄρασιν ἢ γῆ, τὰ κλαδιά,
ἕνα ἄλλο πουλὶ τὸ πλανᾷ
καὶ μαζὺ τοῦ μοὺ φεύγει καὶ πάσι
στὰ κλαδάκια νὰ κάμῃ φωλιά!

Ἦ! πουλάκι! κἀνείς δὲν θ' ἀκούσῃ
τὸ γλυκὸ σου τραγοῦδ' ὡς ἐγώ!

Δὲν εἶν' ἀνοιξὴ πλέον γὰρ μένα!
Τὰ κλαδιά νὰ γὰρ με χιονισμένα!
Μέρα νύκτα γὰρ σὲ θὰ θρηνώ.

Ἐν Ταϊγιανίφ τῇ 15 Ἰουνίου 1880.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΙΒΑΡΗΣ
Ἴατρός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ ἑφημερίς φιλολογικῆ, Ἐκκλησιαστικῆ καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Οἱ ἐκ Βουλγαρίας πράκτορες. Ἴδιαιτέρα ἐκ Βιτωλίων ἀλληλογραφία. Ἑλλάς Ἐκκλησιαστικῆ (Ἡ ἀνεαρτησία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. — Ἡ «Θρησκευτικὴ Φωνὴ» Ἀθηνῶν — Ἡ ἐν Χάλκῃ θεολ. σχολή. — Ἡρακλείας. — Εἰρηνοπούλεως. — Κισσάμου καὶ Σελίνου. — Μοσχονησίῶν ἐγκύκλιος περὶ ἰσρατικῆς σχολῆς). Ἐκπαιδευτικὰ (Παρθεναγωγεῖον Παλλάδος — Μοσχόπολις — Ἑλληνικὴ σχολὴ Εἰσοδεῖον — Εὐαγγελικὴ σχολή — Τὰ ἐν Φιλιππουπόλει Ζαρίφια — Ἡ ἐν Φαναρίῳ πατριαρχικὴ δημοτικὴ σχολή). Βιβλιογραφία (Ἀθηναῖον — Ὀρθοκτικὴ Φωνή — Βύρων). Τελευταῖαι ἐκκλησιαστικαὶ εἰδήσεις. (Πισσιδεῖας — Μυδῶν — Ἀμφιπόλεως — Σαμαρταίδης — Λήμου — Ἀρχιμανδρίτης Φωτεινός). Εἰδοποίησις. Διάφορα.

ΣΕΡΑΠΕΙΟΝ μηνιαῖον Περιοδικόν.

Ἀνκαλύψεις Νορδινώλ — Ἱστορία τῶν φυλακῶν τῆς Γαλλίας (συνέχεια) — Αἱ ἐκ τῆς Φύσεως τέρεψις (συνέχεια). Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ Ἑλλ. Ἐκκλησιαστικῆς ἀκαδημίας κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλου Γ. Καλλιγᾶ — Ἐργασίαι καὶ ἐργάται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι (συνέχεια). — Ἱστορικὴ Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (συνέχεια) — Μυρία ὄσα — Στατιστικὴ — Βιβλιογραφία. — Ποιήσις.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ σύγγραμμα Περιοδικὸν ἐβδομαδιαῖον ἐκδιδόμενον ἐν Τραπεζοῦντι. Περιεχόμενα — Αἱ μεταναστεύσεις. Περὶ Γυμναστικῆς. — Γλωσσολογικά — Μηχαναὶ ῥαφίματος κινουμέναι ὑπὸ τῶν κυνῶν. — Ποικίλα — Ἐσωτερικά. — Κανονισμὸς τῆς ἐισπράξεως τῶν φόρων. — Περὶ εἰσπρακτῶρων καὶ τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων ἐν γένει. — Ποιήσις | Διηγήματα.

Ἡ ΔΙΑΨΑΛΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ.

Ἔτος Β'. Ἀριθ. 7.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κείμενον. Ἐξογὴ καὶ Πόλις (ποίημα) ὑπὸ Ἀλεξ. Κατακουζηνοῦ. — Τὸ Ποτήριον τῶν δακρῶν ὑπὸ Αἰμυλίου Εἰμαρμένου. — Τὰ Λαμάρκηνα ὑπὸ Σταματίας Π. Π. — Ἀδελφικὴ ἀγάπη. — Ὁ Παπαγάλος. — «Τὶ νὰ εἶνα τὸ φεγγάρι». (διάλογος διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἐμμετρος) ὑπὸ Δ. Γρ. Κ. — Τὰ παθήματα τῆς Σοφίας. — Διήγησις τῆς Σελήνης κατὰ Ἀνθερσιν ὑπὸ Μιλτ Π. — «Διότι σὲ ἀγαποῦν!» (διάλογος διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα) ὑπὸ Αἰμυλίου Εἰμαρμένου. — Πρόφασις ἀμελοῦς. — Αἱ τρεῖς χρυσὴ ἀλλίδες ὑπὸ Μιλτ Π. — Τὸ Βραβεῖον τοῦ Νικητοῦ (ποίημα) ὑπὸ Αἰμυλίου Εἰμαρμένου. — Ἡ Συλληθηθεῖσα μουτᾶ ὑπὸ Φιλομήλας. — Λύκος γενόμενος ποιμὴν (μῦθος ἐμμετρος ὑπὸ Γ. Α. Θ. — Σοφὴ Συμβουλή. — Τὸ ἀκατάστατον Κοράσιον ὑπὸ Σταματίας Π. Π. — Ὁ θησαυρὸς (ἐμμετρος) ὑπὸ Ἀλ. Κατακουζηνοῦ — Προβλήματα αἰνίγματα καὶ ἐρωτήσις.

ΕΙΚΟΝΕΣ Ἐξογὴ καὶ πόλις — Ἀδελφικὴ ἀγάπη — Τὰ παθήματα τῆς Σοφίας. — Τὸ βραβεῖον τοῦ νικητοῦ.